

การบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่มีประสิทธิผล The Effective Management of the Village of the Five Precepts Project

พระรัฐวุฒิชัย เศรษฐนนท์ PhraRatthawut Chaisetanani^{*}

Received: May 30, 2019

Revised: August 6, 2019

Accepted: August 11, 2019

บทคัดย่อ

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นโครงการที่คณะสงฆ์ได้ดำเนินการร่วมกับฝ่ายบ้านเมือง โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์ กล่าวคือพุทธศาสนิกชนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมเป็นชีวิตประจำวัน ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน การดำเนินการโครงการดังกล่าวนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารจัดการโครงการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามที่มุ่งหวัง การบริหารจัดการโครงการที่ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญคือ ภาวะผู้นำ การแนะ แรงจูงใจ การสื่อสาร การวางแผน และการจัดการ จะส่งผลให้การบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เกิดประสิทธิผลได้

คำสำคัญ : ประสิทธิผล, การบริหารจัดการ, โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

Abstract

The Village of the five precepts project was the project that conducts by Sangha and public and focus on the empirical achievement. Achievements of project were the Buddhist live along with the five precepts and five Dhamma, peace of mind and unity. The operation of the project must manage systematically to achieve. The project management includes leadership, guiding, motivation, communication, planning and management affect to the effective management of the village of the five precepts project.

Keywords: Effective, Management, Five Precepts Project

^{*}สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย macu5785@gmail.com

บทนำ

จากสถานการณ์ในบ้านเมืองที่ผ่านมา ประเทศประสบปัญหามากมาย ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากการขาดสติ จิตสำนึก ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม อันส่งผลให้สังคมเกิดความขัดแย้ง รัฐบาลและคณะสงฆ์จึงร่วมกันเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ให้เกิดความสงบและสันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียว โดยให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล ๕ มาประพฤติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้วยการดำเนินงานส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง บ้าน + วัด + ราชการ = “บวร” การจัดทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อส่งเสริมสนับสนุน และสร้างความตระหนักให้พุทธศาสนิกชนชาวไทย นำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ไปปฏิบัติสู่วิถีชีวิตประจำวันของทุกคน กับทั้งเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการจัดตั้ง “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของทุกจังหวัดทั่วประเทศ (คณะกรรมการขับเคลื่อนติดตาม โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ๒๕๕๙) เพื่อความสงบสุขร่มเย็นเป็นสุขของตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ได้มีการเปิด Road Map พร้อมนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญ ซึ่งใน Road Map ดังกล่าว ได้มีนโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะสิ่งที่จะดำเนินการควบคู่ไปกับนโยบายเร่งด่วนนั้น คือ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการแก้ปัญหาการทุจริต และเชื่อว่าจะสามารถนำความสุขและความสงบให้เกิดขึ้นกับประชาชนได้เร็ววัน อีกทั้งเชื่อว่าแนวโน้มทางเศรษฐกิจของไทยจะดีขึ้นได้ เน้นย้ำถึงคุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทยที่ลดน้อยถอยลง จากเมื่อสังคมโลกเปิดกว้างขึ้นทั้งในด้านสื่อสารมวลชน เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่นำพาให้สังคมไทยก้าวเข้าไปสู่กระแสแห่งยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยต้องเผชิญกับภาวะวิกฤติในหลายๆ ด้าน วิกฤติต่างๆ ที่เกิดขึ้นล้วนโยงใยถึงกันเป็นลูกโซ่ เป็นปัจจัยเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดวิกฤติขึ้นในด้านใดด้านหนึ่งของสังคมนั้นหมายความว่า ผลพวงจากวิกฤตินั้นย่อมกระทบต่อระบบในสังคมนั้นด้วย จนทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศเกิดวิกฤติทางสังคมจำเป็นต้องเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย (แพรวภัทร ยอดแก้ว, ๒๕๕๘) สร้างความสุขให้กับพี่น้องประชาชน โดยมีกำหนดแผนการดำเนินงานเป็น ๓ ระยะ ประกอบด้วย

๑. ระยะเร่งด่วน (มิถุนายน – สิงหาคม ๒๕๕๗) ประชาสัมพันธ์ รณรงค์เชิญชวนให้พุทธศาสนิกชน ครอบครัว หมู่บ้าน สถานศึกษา และหน่วยงานต่างๆ สมัครเข้าร่วมโครงการฯ
๒. ระยะปานกลาง (ตุลาคม ๒๕๕๗ – กันยายน ๒๕๕๘) ประชาสัมพันธ์ รณรงค์เชิญชวนให้พุทธศาสนิกชน ครอบครัว หมู่บ้าน สถานศึกษา และหน่วยงานต่างๆ สมัครเข้าร่วมโครงการฯ และรักษาศีล ๕ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนพุทธศาสนิกชน/หมู่บ้าน/ตำบล
๓. ระยะยาว (ตุลาคม ๒๕๕๘ – กันยายน ๒๕๖๐) ประชาสัมพันธ์ รณรงค์เชิญชวนให้พุทธศาสนิกชน ครอบครัว หมู่บ้าน สถานศึกษา และหน่วยงานต่างๆ สมัครเข้าร่วมโครงการฯ และรักษาศีล ๕ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนพุทธศาสนิกชน/หมู่บ้าน/ตำบล

การดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

ในเบื้องต้นต้องทำความเข้าใจก่อนว่า ศีลห้า หมายถึง ข้อปฏิบัติสำหรับมนุษย์เพื่อควบคุมกายและวาจาให้อยู่ในความเรียบร้อยดีงาม และข้อปฏิบัติในการฝึกหัดกายและวาจาให้ดียิ่งขึ้น ศีลห้า

ตามลักษณะทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักคำสอนที่ใช้สำหรับทุกคน ศีลห้าเป็นข้อปฏิบัติพื้นฐานของสังคมมนุษย์ ข้อปฏิบัติที่จะไม่ให้มีการเบียดเบียนกัน

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีความเป็นมาจากคณะสงฆ์ โดย เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชในขณะนั้น มีดำริที่จะเสริมสร้างและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล ๕ มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน ๕,๙๑๔ หน่วยทั่วประเทศ ที่ได้ดำเนินการตามหัวข้ออบรม ๘ หัวข้อ คือ ศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวทิตาธรรม และสามัคคีธรรม โดยมอบหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรเครือข่ายชาวพุทธ ได้ขับเคลื่อนโครงการเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าว โดยกำหนดเป้าหมายทุกตำบล ทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ พร้อมทั้งตั้งเป้าตัวชี้วัด ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม ภายใน ๔ ปี (ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐)

วิธีการดำเนินการ ให้วัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือประธานชุมชนเปิดรับสมัครประชาชนเข้าร่วมโครงการฯ หากมีประชาชนเข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่ ๕๐ เปอร์เซนต์ขึ้นไป ให้แจ้งสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕

หมู่บ้านที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว สามารถขอรับแผ่นป้ายไม้หมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อติดตั้ง ณ หมู่บ้านของตน โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆขณะนี้ทางสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้จัดสรรงบประมาณประชาสัมพันธ์ เชิญชวนประชาชนทั้งประเทศเข้าร่วมโครงการ โดยได้จัดทำป้ายไวนิลประชาสัมพันธ์ส่งไปยังวัดทุกวัดทั่วประเทศแล้ว ขณะเดียวกันก็มีสถานศึกษา โรงเรียนต่างๆ ขอเข้าร่วมโครงการด้วย ทางสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานกลางโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ (วัดปากน้ำ) ก็ได้จัดทำป้ายไวนิลให้โรงเรียนที่ขอมาทั่วประเทศเช่นกัน

สำหรับหมู่บ้านที่ดำเนินการไปแล้ว มีประชาชนเข้าร่วมโครงการมากกว่าร้อยละ ๘๐ ให้แจ้งสำนักงานพระพุทธศาสนาประจำจังหวัดทราบ เพื่อทางส่วนกลางจะได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปประเมินและจัดทำโล่ประกาศเกียรติคุณ เพื่อมอบให้หมู่บ้านนั้นต่อไป

สรุปได้ว่า การดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดำเนินการโดยคณะสงฆ์หน่วยงานหลักที่จะรับผิดชอบร่วมกับคณะสงฆ์ได้แก่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ การดำเนินการโครงการเป็นการดำเนินการในลักษณะสำรวจเป็นเบื้องต้น โดยการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงเพื่อให้ประชาชนได้ทราบ จากนั้นเมื่อได้ข้อมูลประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการแล้วก็ดำเนินการในขั้นตอนต่อไปคือ การสร้างศรัทธาให้ประชาชนมีศรัทธาแน่นแฟ้นขึ้นเพื่อนำไปสู่การลงทะเบียนเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จากนั้นดำเนินการกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายคือพุทธศาสนิกชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ เข้าร่วมโครงการและรักษาศีล ๕ ในชีวิตประจำวัน

หลักการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล

๑. แนวคิดการบริหารการจัดการ

คำว่า การบริหาร (Administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administatrae” หมายถึง ช่วยเหลือ หรืออำนวยความสะดวก การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “Minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า Administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่างๆ ส่วนคำว่า การจัดการ (Management) นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อมุ่งแสวงหากำไร หรือกำไรสูงสุดสำหรับผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะถือเป็นวัตถุประสงค์รองหรือเป็นผลพลอยได้ อีกประการหนึ่งการบริหาร หมายถึง การปกครอง (Government) การดูแลรักษาหมู่คณะ และการดำเนินงานหรือการจัดการ (Management) กิจกรรมต่างๆ ของหมู่คณะ หรือองค์การต่างๆ ได้สำเร็จลุล่วงตามนโยบาย Policy) และวัตถุประสงค์ (Purpose/ Objective) ขององค์การนั้นๆ ด้วยดีมีประสิทธิภาพ (Efficiency) (พระราชญาณวิสิทธิ์ (เสริมชัย ชยมงคล), ๒๕๔๘: ๒๖) ส่วนการจัดการเป็นการรวมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในองค์การ ได้แก่ การวางแผนและการตัดสินใจ การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุมที่มุ่งเน้นในการจัดการ ด้านทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ การเงิน การปฏิบัติการ ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น ที่มีการบรรลุผลถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Griffin, Ricky W., Management, 1999 : 7)

สรุปได้ว่า การบริหารส่วนมากจะใช้ในหน่วยงานภาครัฐที่มีการดำเนินการโครงการกิจกรรมต่างๆ ตามนโยบายเพื่อกระจายผลประโยชน์สาธารณะ ส่วนการจัดการจะใช้ในหน่วยงานเอกชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นผลตอบแทนสูงสุด เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันแล้วจะหมายถึงการดำเนินการกิจกรรมตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด ภายใต้กรอบของการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ การเงิน การปฏิบัติการ และข้อมูลสารสนเทศ

๒. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

ประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จ หรือผลที่เกิดขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๖: ๖๖๗) โดยเปรียบเทียบผลลัพธ์และผลกระทบของนโยบายกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, ๒๕๒๙ : ๕๑) อาจหมายถึงผลที่ได้รับของแผนงาน การบริการ ลักษณะกิจการ หรือกิจกรรมสนับสนุนในการ ลดปัญหา หรือปรับปรุงสถานการณ์ที่ไม่พึงพอใจให้ดีขึ้น หรือหมายถึง การวัดระดับของการบรรลุ จุดมุ่งหมายและเป้าหมายที่คาดหวังไว้ หรืออาจหมายถึง การเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์กับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้ (วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และสุริยา วีรวงศ์, ๒๕๔๓ : ๓๖) นอกจากนี้ ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นการที่ดำเนินโครงการหรืองานอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว และปรากฏว่าผลเกิดขึ้น (Outcomes) หรือผลผลิตที่เกิดขึ้น (Output) ณ ระดับหนึ่งระดับใดที่เป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีการนำทรัพยากร (Resources) มาใช้ หรือปัจจัยนำเข้า (Inputs) มากน้อยเพียงใด ถ้าใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้ามาดำเนินการในโครงการหรืองานได้น้อยที่สุด และผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินโครงการนั้นจะมีประสิทธิผลสูงสุด (อรุณ รักธรรม, ๒๕๒๕: ๑๒)

ดังนั้น ประสิทธิภาพ จึงหมายถึงผลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ โดยวางวัตถุประสงค์ไว้ในเบื้องต้น ดำเนินการแผนที่วางไว้แล้วเกิดผลในระดับใดระดับหนึ่งตาม

วัตถุประสงค์ หากโครงการหรือกิจกรรมใดมีการนำทรัพยากรเข้ามาใช้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้โดยกระบวนการและวิธีการบริหารจัดการที่ดี แล้วเกิดผลมาก และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย แสดงว่าโครงการหรือกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพสูงสุด

๓. การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล

การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล จะต้องดำเนินการขับเคลื่อนงานภายในองค์การให้เดินไปข้างหน้าโดยอาศัยผู้อื่นด้วยการเป็นผู้นำ (Leadership) การแนะแนว (Guiding) และการกระตุ้น (Motivation) ความเพียรของผู้อื่นสู่เป้าหมายขององค์การ และยังรวมไปถึงการให้กำลังใจ (Inspiring) การสื่อสาร (Communication) การวางแผน (Planning) และการจัดการ (Management) (E.N. Chapman, 1995: 3) เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน (สุธี สุทธิสมบุรณ์, ๒๕๓๖ : ๑๒)

การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลมีหลักเกณฑ์ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ๔ ประการ คือ (ธงชัย สันติวงษ์, ๒๕๔๓: ๔๗-๔๘)

๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีการที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่าง เพื่อช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดการเอาไว้อย่างมีประสิทธิภาพที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกัน การจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่างๆ ก็จ่ายให้ตามผลผลิตทั้งหมด

๒. ต้องมีการคัดเลือกและพัฒนาคนงานโดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักจัดหางานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธีด้วย และในการคัดเลือกคนงาน จะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษ จึงจะทำให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓. มีวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ควบคู่กับการพิจารณาคณานนั้น คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีการทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้น เพราะโดยหลักเหตุผล คนงาน ทุกคนจะเห็นจริงถึงโอกาสที่จะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้น

๔. การประสานงานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน ฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน แต่ต้องไม่ใช่โดยตรงโดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นของคนงานเท่านั้น

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลจะต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญคือ ภาวะผู้นำ (Leadership) การแนะแนว (Guiding) แรงจูงใจ (Motivation) การสื่อสาร (Communication) การวางแผน (Planning) และการจัดการ (Management) ปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญต่อการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่มีประสิทธิผล ซึ่งจุดสำคัญที่จะบริหารจัดการคือ การบริหารจัดการ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) ภายใต้พื้นฐานสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่ กำหนดวิธีการที่ดีที่สุด (One Best Way) การเลือกคนให้ตรงกับงาน การพิจารณาอย่างรอบคอบ และการประสานงานที่ดี

บทสรุป

การบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่มีประสิทธิผลนั้น มีปัจจัยที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยหลักและปัจจัยเสริม ได้แก่

๑. ปัจจัยหลัก ประกอบด้วย ๑) ภาวะผู้นำ ผู้บริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จำเป็น อย่างที่จะต้องมีการมีภาวะผู้นำ ในการบริหารจัดการโครงการ เป็นผู้นำคิดนำทำ ๒) การแนะแนว การ ดำเนินการโครงการจะต้องมีการแนะแนว แจ้งให้สมาชิกในกลุ่มได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการพร้อมทั้งเป้าหมายของโครงการอย่างชัดเจน ๓) แรงจูงใจ สร้างแรงจูงใจ ให้เกิดกับผู้ร่วมงานในโครงการ และสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย ๔) การสื่อสาร มีการ สื่อสารที่ชัดเจนรวดเร็ว ทั้งภายในองค์กรและภายนอก มีแหล่งข้อมูลอันเดียวกัน ๕) การวางแผน มี การประชุมวางแผนดำเนินการเป็นระยะๆ เพื่อปรึกษาหารือหรือปรับกลยุทธ์การดำเนินการเพื่อให้ไปสู่ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ๖) การจัดการ มีระบบการบริหารจัดการ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) ที่ดี ดำเนินการโดยจัดคนให้เหมาะกับงาน ใช้เงินให้คุ้มค่า ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีกลไกการปฏิบัติงานและการประเมิน กระบวนการอย่างสม่ำเสมอ

๒. ปัจจัยเสริม ประกอบด้วย ๑) ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีการที่ดีที่สุด ๒) ต้องมีการ คัดเลือกและพัฒนาคนงานโดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักจัดหางานให้เหมาะสม สอดคล้องกับคนงาน ๓) มีวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ๔) การประสานงาน ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน

เมื่อบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตามกระบวนการโดยคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพของโครงการแล้ว จะสามารถดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังไว้ ในที่สุดเพื่อความเจริญงอกงามแห่งพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

บรรณานุกรม

- แพรวภัทร ยอดแก้ว. (๕ มีนาคม ๒๕๖๒). การถอดบทเรียนการดำเนินงานหมู่บ้านศีล ๕ ของจังหวัดนครปฐม. การประชุมวิชาการระดับชาติสังคมความรู้ และดิจิทัลครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๘. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/604528>
- ธงชัย สันติวงษ์. (๒๕๕๕). องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (๒๕๒๙). การวิจัยประเมินผลหลักการและกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร.
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล). (๒๕๕๙). การบริหารวัด. พิมพ์ครั้งที่ ๘. ราชบุรี : เพชรเกษมการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๖). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วัฒนา เกียรติรัตน์ และสุริยา วีรวงศ์. (๒๕๕๒). การประเมินโครงการ. สถาบันวิจัยสังคม : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธี สุทธิสมบูรณ์. (๒๕๕๑). หลักการบริหารเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- อรุณ รักธรรม. (๒๕๒๕). ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ : การบริหารองค์การ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- E.N. Chapman. (1995). *Supervisor Survival Kit*. second edition, California : Science Research Associates Inc.
- Griffin, Ricky W. (1999). *Management*. 6th ed.. Boston, MA : Houghton Mifflin Company.